

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ПРАЦЮЮЧИХ ЮНАКІВ

Мишко Н. М., Материнська К. М.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
mushkonadia@gmail.com*

Як відомо, юнацький вік – це період розвитку, що відповідає переходу від підліткового віку до самостійного дорослого життя. Це визначає соціальну ситуацію розвитку в цьому віці: юнак займає проміжне становище між дитиною та дорослим.

Хронологічні межі юнацького віку визначаються в психології по-різному, найчастіше дослідники розрізняють ранній юнацькому вік, тобто старший шкільний вік (від 15 до 18 років), та пізній юнацький вік (від 18 до 23 років).

Особливість розвитку характеризується насамперед тим, що молодь перебуває на порозі самостійного життя. Юнакам належить стати на шлях роботи і визначити своє місце в житті. У зв'язку з цим вимоги до молоді та умови, в яких вона формується як особистість: вона повинна бути підготовлена до роботи; до сімейного життя; виконувати цивільні обов'язки [1, с. 21].

Поняття «психологічне благополуччя» цікавить багатьох вчених з різних наукових напрямів. З точки зору психологічного та соціологічного підходів цей феномен визначається як базовий суб'єктивний конструкт, що відображає оцінку та сприйняття власного функціонування потенційними можливостями особистості. Це свідчить про роль смислових і ціннісних орієнтацій людини у визначенні благополуччя чи нещастя.

Розглядаючи теорії позитивної психології, можна відзначити, що їх основою є вивчення феноменів психічної реальності особистості, яка здійснює позитивне функціонування особистості та взаємодію з життєвими труднощами. Вивчення цих явищ дозволяє розкрити ціннісну і змістовну природу позитивних явищ. Але сама структура взаємодії та співвідношення ролі кожного явища в певній життєвій ситуації та функціонуванні людини ще до кінця не вивчена.

Основою теоретичного осмислення феномену психологічного благополуччя стали дослідження Горбаль І.С.[2]. Виходячи з його поглядів, для опису цього поняття необхідні ознаки, що відображають такі стани, як щастя і нещастя, суб'єктивне відчуття, невдоволення або задоволення життям в цілому. Горбаль І.С. [2] звернув увагу на структуру та характер благополуччя індивіда та розробив методику «Шкала балансу афектів», яка була використана в дослідженнях, пов'язаних з вивченням окремих компонентів психологічного благополуччя. Крім того, дослідниця вивчала залежність між

рівнем психологічного благополуччя та соціальними факторами. Виявлено взаємозалежність між рівнем психологічного благополуччя та матеріальним доходом. Загалом це дослідження показало, що люди з вищими доходами часто мають досить високий рівень психологічного благополуччя [2, с. 21].

Поняття «суб'єктивне благополуччя» ввів Е. Дінер. У своїх роботах він зазначав, що воно складається з 3 основних компонентів, які утворюють єдиний показник самопочуття [3, с. 14]:

- задоволення;
- неприємні емоції;
- приємні емоції.

Новизна цього полягає в двох основних сферах самоприйняття:

- емоційній (наявність гарного чи поганого настрою);
- когнітивний (інтелектуальна оцінка задоволеності сферами життя).

Нами було проведено дослідження рівня суб'єктивного благополуччя працюючих юнаків. У дослідженні взяли участь юнаки віком від 18 до 21 років. Вибірка склала всього 50 осіб. Всі випробувані були детально інструктовані щодо правильного виконання прийомів. З метою підвищення достовірності результатів дослідження проводилось анонімно, у бланках відповідей респонденти вказували лише вік та стать. Для вивчення особливостей психологічного благополуччя досліджуваних осіб було використано: Шкали психологічного благополуччя» К. Ріфф, Опитувальник «Задоволеністю роботою», «Оксфордський опитувальник щастя».

Аналіз показників психологічного благополуччя досліджуваних показав, що у більшості молодих людей, незалежно від статі, у вибірці в цілому спостерігається середній або низький рівень психологічного благополуччя та його складових. Найбільш розвиненим компонентом психологічного благополуччя у вибірці є автономія, прагнення до незалежності та самостійності. Найменш сформованою складовою психологічного благополуччя у молоді було вміння управляти навколишнім середовищем. Середній або низький рівень психологічного благополуччя спостерігається у більшості молодих людей у вибірці в цілому.

Отже, можна зробити такі результати: Від 0 до 66 балів, набрали 75% працюючих юнаків, це рахується як високий рівень. Дана робота відповідає потребам і бажанням юнаків, психологічний збіг з посадовими обов'язками гарний, потенціал росту достатній.

Від 67 до 118 балів, набрали 20%, це вважається середній рівень. Особи юнацького віку задоволені, але не щасливі. Їм треба уважно проаналізувати свою роботу; можливо, необхідно змінити сферу діяльності, переоцінити мету роботи й ін.

Від 119 до 175 балів, набрали 5%, це вважається низький рівень. Їм треба негайно переходити на нове місце роботи. Тільки це може повернути їм

мотивацію й ентузіазм. Схоже на те, що на теперішнім робочому місці вони вже вичерпали усі свої можливості.

Більшості опитуваних, подобається фінансова незалежність за це проголосувало 70% опитуваних на другому та третьому місці колектив та незалежність від батьків, ще 5% займає престижність роботи та з користю проведений час. Тож ми можемо дійти висновку, що юнакам в їх віці, більше хочеться бути морально та фінансового незалежними, тому високий рівень психологічного благополуччя, на нашу думку зв'язано саме з роботою, хоч і не всі респонденти нею задоволені.

Отже, за результати дослідження можна стверджувати, що більшість почувують себе скоріше щасливими, аніж нещасними. Загалом працюючі юнаки задоволені своєю роботою, відчують себе щасливими та мають високий рівень психологічного благополуччя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балабанова, Л. М. Категорія норми в психології студентського віку: (теоретико-методол. Аспект). Харків: Консум, 2009. 240 с.
2. Горбаль І.С. Відчуття суб'єктивного благополуччя як передумова та втілення психологічного здоров'я особистості. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія «Психологічна»: зб. наук. праць. Львів: ЛДУВС, 2018. 293-303 с.
3. Diener E. The science of well-being: the collected works. New York: Springer. 2012. 274 p.
4. Психологічне благополуччя. URL: <http://psychologis.com.ua/> (дата звернення 05.12.2022)
5. Психологічне благополуччя як визначальний критерій самозбереження особистості. URL: <https://www.inforum.in.ua/> (дата звернення 05.12.2022)
6. Формування самооцінки осіб юнацького віку. Під ред. І.В. Дубровиной. Харків: Міжнародна педагогічна академія, 2015. 376с.

ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ЗАСОБАМИ КІНОМИСТЕЦТВА

Мельничук М. М.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
igopolt@ukr.net*

Актуальність проблеми. Вивчення психологічного впливу творів мистецтва на особистість дозволяє зрозуміти закономірності розвитку особистості у процесі її соціалізації як входження у культуру. Сучасний культурно-історичний підхід у психології (С.Д. Максименко, О.Г. Асмолов, М. Коул та